

Mkh 25.04.2022 § 56

290/00.03.01/2021

Asian esittely

Pohjois-Pohjanmaan liitossa on käynnissä TUULI-hanke, jossa tuotetaan uutta tietoa Pohjois-Pohjanmaan alueen soveltuvuudesta tuulivoimatuotantoon ja etsitään ratkaisuja toimialan ympäristökysymysten ratkaisuun. Tavoitteena on luoda edellytyksiä tuulivoima-alan kehittymiselle ja siten päästöttömän sähköntuotannon lisäämiselle Pohjois-Pohjanmaan alueella kestävän kehityksen eri näkökulmat huomioon ottaen. Hankkeen tuloksena voidaan esittää Pohjois-Pohjanmaan tuulivoimapotentiaali sekä maakunnallinen näkemys tuulivoimarakentamiseen parhaiten soveltuvista alueista.

TUULI-hanke koostuu neljästä työpaketista:

Työpaketti 1: Tuulivoimatuotantoa ja tuulivoiman sijoittamista koskevien strategisten tavoitteiden muodostaminen (visiotyö)

Työpaketti 2: Tuulivoimalle soveltuvat alueet (sijainninhjausmalli)

Työpaketti 3a: Viherrakennetta ja ekosysteemipalveluja koskeva selvitys

Työpaketti 3b: Linnuston päämuuttoreitin päivitysselvitys

Työpaketti 3c: Susireviiriselvitys

Työpaketti 4: Sähkönsiirtoselvitys

Hankkeen taustaselvitykset (työpaketit 3a, 3b, 3c ja 4) ovat valmistuneet ja ne on esitelty maakuntahallituksen kokouksessa 20.12.2021 § 177.

Maaliskuussa 2022 Pohjois-Pohjanmaalla on rakennettu yhteensä 408 voimalaa, joiden yhteenlaskettu kapasiteetti on 1482 MW. Luvitettua (muttei vielä rakennettua) tuulivoimaa on maakunnassa noin 2658 MW. Vireillä olevissa tuulivoimakaavoissa on suunnitteilla yli 6000 MW lisää kapasiteettia. TUULI-hankkeen sähkönsiirtoselvityksen tulosten perusteella vireillä olevat hankkeet pystytään pääosin liittämään olemassa olevaan tai suunniteltuun sähköverkkoon. Lisäksi maakunnassa on reilu sata esisuunnitteluvaiheessa olevaa hankkeita.

Sijainninhjausmallissa (työpaketti 2) on tunnistettu tuulivoimarakentamiseen soveltuvia alueita ja määritelty alueita, jotka ovat mahdollisia potentiaalisia tulevaisuuden tuulivoima-alueita. Menetelminä on käytetty paikkatietoanalyysiä, jossa on suljettu pois tuulivoimatuotantoon soveltumattomat alueet, joilla on selkeitä sijoittumisen esteitä. Näihin ei-alueisiin liittyy suoja-/puskurivyöhyke. Analyysissä on tarkasteltu seudullisesti merkittävän tuulivoima-alueen rajana vähintään 7 km² suuruista aluetta, mikä mahdollistaisi noin 7 voimalan sijoittumisen alueelle. Poissulkevan paikkatietoanalyysin tuloksena syntyi 251 aluetta, joista 10 sijaitsee merialueella ja 241 maa-alueella.

Poissulkevan analyysin jälkeen jäljelle jääneet alueet etenivät jatkotarkasteluun. Alueita on tarkasteltu huomioiden ympäristölliset, sosiaaliset ja teknistaloudelliset näkökulmat. Näitä ovat mm. puolustusvoimien toimintaan liittyvät vaikutukset, kuntien ja kaupunkien antama palaute alueista, paliskuntien sidosryhmäkuulemisessa saadut kommentit poronhoidon kannalta tärkeistä alueista

sekä sähkösiirtoverkkoon ja -kapasiteettiin, maaperään ja tieverkkoon liittyvät ominaisuudet. Jatkotarkastelun tuloksena 251 aluetta jakautuivat tuulivoimarakentamiseen soveltuvista alueista seuraavasti: 43 kyllä-aluetta, 120 ehkä-aluetta ja 88 ei-aluetta.

Sijainninhjausmallin kyllä-alueet ovat pääosin tuulivoimalle hyvin soveltuvia alueita. Kyllä-alueella on tuulivoimahanke vireillä tai alue sijoittuu jo voimassa olevan maakuntakaavan tv-alueelle, jota ei ole vielä rakennettu. Kyllä-alueen sähkösiirron toteuttaminen on pääosin ratkaistu. Alueet ovat myös puolustusvoimien näkökulmasta toteuttamiskelpoisia. Osa alueista sijoittuu olemassa olevien tuulivoimapuistojen laajennuksiksi.

Ehkä-alueet ovat ominaispiirteiltään sellaisia, että niille voidaan lähtökohtaisesti tutkia seudullisen tuulivoimapuiston sijoittamista. Näillä alueilla kantaverkkoon tai alueverkkoon liittyminen on kuitenkin epävarmaa tai alue vaatii verkon vahvistamista. Ehkä-alueilla on käynnissä esiselvityshanke tai ei lainkaan hankekehitystä. Ehkä-alueet voidaan jakaa vielä kahteen luokkaan: paremmin ja heikommin soveltuviin alueisiin. Poronhoitoalueella on tuulivoimalle soveltuvia alueita, jotka on luokiteltu suurimmaksi osaksi ehkä-alueiksi.

Ei-alueita ei esitetä jatkosuunnitteluun tuulivoima-alueiksi. Ei-alueiden määrittelyssä puolustusvoimien vaikutukset on ollut tärkein poissulkeva kriteeri. Ei-alueiksi on päätynyt myös kuntien omalla päätöksellä pois jätetyt alueet, repaleiset teknistaloudellisesti huonot alueet ja avosuoalueet.

Sijainninhjausmallin tavoitteena on kartoittaa uusia tuulivoima-alueita, joten esille nousseista alueista rajattiin pois ne alueet, joille on toteutettu tuulivoimapuisto. Lisäksi pois rajattiin ne alueet, joille on laadittu tuulivoimayleiskaava ja voimalat ovat saaneet jo rakennusluvut.

Jokaisesta kyllä- ja ehkä-alueesta laaditaan kohdekortti, jossa esitellään perustiedot alueesta, yhdyskuntarakenne, sähkösiirto ja tiestö, luonnonympäristö, maisema- ja kulttuuriympäristö, yhteisvaikutukset ja huomiot jatkosuunnitteluun.

Sijainninhjausmallin alueiden rajaukset tarkentuvat maakuntakaavassa ja myöhemmin mahdollisessa yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa. TUULI-hankkeen selvitysten ja sijainninhjausmallin tulokset ovat maakuntakaavakartalla ja muissa kaava-asiakirjoissa esitettävän tuulivoimaohjauksen lähtökohtina. Energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan luonnokseen poimitaan sijainninhjausmallin kyllä-alueita ja sopivimpia ehkä-alueita.

Maakuntakaavan tuulivoiman merkinnät ovat tv-1, jolla osoitetaan maatuulivoima-alueet, tv-2, jolla osoitetaan merituulivoima-alueet ja tv-3, joka on uusi merkintä ehkä-alueille (tietyin reunaehdoin mahdollisille tv-alueille).

Energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan ehdotusvaiheeseen laaditaan maisemaselvitys, maakotkan elinympäristömalliselvitys ja erikoiskuljetus-/liikennöitävyys selvitys. Lisäksi arvioidaan tuulivoima-alueiden yhteisvaikutukset.

(Valmistelija: ympäristöpäällikkö Erika Kylmänen, puh. 040 685 4041)

Maakuntajohtajan sijaisen esitys

Maakuntahallitus käy lähetekeskustelun TUULI-hankkeen sijainninhjausmallista ja alustavista tavoitteista energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan jatkovalmisteluun.

Päätös

Maakuntahallitus kävi lähetekeskustelun TUULI-hankkeen sijainninhjausmallista ja alustavista tavoitteista energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan jatkovalmisteluun.